

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 28. An Inquisitor possit procedere contra religiosos exemptos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

eritis, ut cum processus confectus fuerit sanctissimo domino nostro referatur, ut debita, & iusta sententia contra tales promulgetur. hac autem extraneus refertur inter litteras Apostolicas pro officio sanctissima inquisitionis in fine huius operis.

QVÆSTIO XXVIII.

An Inquisitor possit procedere contra religiosos exemptos.

Icesimo octava questio est: Vtrū inquisitor possit procedere contra religiosos exemptos, & præsertim contra Prædicatores, & Minores, & maxime Inquisitor de ord. Prædicatorum, contra Fratrem Minorem: & Inquisitor de ord. Minorum, contra Fratrem Prædicatorem.

Respondemus q̄ sic, ut pater in c. Ut officium. §. deniq; de hæret. lib. 6. vbi dicitur sic: Denique ut circa præmissa plene vobis, & singulis vestrum coercionis expedita, & inuolabilis adit auctoritas; volumus ut ea oia viriliter exequamini (si opus fuerit) inuocato auxilio brachij sæcularis: cōtradictores per censurā ecclesiasticā. appellatione postposita, compescendo: Non obstantibus aliquibus privilegijs, vel indulgentijs, quibuscunq; personis cuiusvis conditionis, dignitatis, vel gradus, religionis, vel ordinis, cōtatibus, vel vniuersitatibus, ciuitatibus, & locorum, specialiter, vel generaliter, sub quacumque verborum expressione, vel forma, a memorata sede concessis, vel in posterū cōcedendis, cum ex huiusmodi, vel alijs privilegijs, vel indulgentijs, nullū vobis in tante pietatis negotio vel inus obstaculum interponi.

Et in c. Accusatus, de hæret. lib. 6. in fin. vbi dicitur sic: Religiosi et sunt immutationis pœna, vel alia grauius puniendi, quam seculares: si inuenti fuerint in hæresi, vel cōsimilib. deliquisse. Eadē verba habentur in privilegijs Alex. iv. & Vrt. an. iv. quod supra habetur et magis expressse in litteris Clementis, Alexan. & Urbani. in quibus de hoc dicitur sic: Denique ut circa præmissa plene vobis, & singulis vestrum, coercionis expedita & inuolabilis adit auctoritas, volumus; ut ea oia viriliter exequamini; inuocato (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis: cōtradictores per censurā ecclesiasticā. appellatione postposita compescendo: Non obstantibus aliquibus privilegijs, vel indulgentijs quibuscunq; personis, cuiusvis conditionis, dignitatis, vel gradus, religionis, vel ordinis, & præsertim Cisterciens. Prædic. & Minorū, seu Eremitarum, siue communitatibus, &c. Sequitur generalis clausula sicut prius. Et si inueniantur literæ Clementis. iv. quod Prædicator nō inquirat contra Fratrem Minorem, & econtra, per eundem fuerunt postmodum reuocata, & post per Bonifacium viij. in Sexto.

COMMENT. LXXVII.

Vnica est assertio, & vera: Hodie inquisitores in quoslibet religiosos exemptos inquirere

A possunt, & procedere, quia quo ad crimen hæresis omnis exceptionis cessat immunitas, licet olim in hac re aliter quandoque fuerit statutum.

In hac causa multa antiquis temporibus fuit uarietas circa facultatē procedendi contra exemptos: nā Alexander iij. rescripto quodam incipiente: Ne cōmissa vobis. anno Dom. MCLX. statuit, ut indistinctē inquisitores contra quoslibet religiosos, & exemptos procederent: idem ipsum, & alij sancierunt. verum ea res mutationem passā est: nā Pius ij. circa annos Dom. MCCCCLX. generali Vicario ordinis Fratrum Minorum concessit, ut ipse inquisitionem, & punitionem suorum Fratrum in fide, vel hæresi suspectorum exereceret, inde post aliquot annos Sixtus per bullam auream incipientem: Sacri Prædicatorū. quæ habetur in libro priuilegiōrum ordin. Prædicatorum, fol. 163. sancit, ne Prædicatores contra Fratres Minores, aut Minores cōtra Fratres Prædicatores in locis, in quibus exercent inquisitionis officium, procederent. Inde verò aliquot annis interiectis Innocentius viij. omnibus inquisitoribus interdixit, ne contra Fratres Minores quomodolibet procedere, vel inquirere auderent, ut patet in litteris Apostolicis de hac re conscriptis, & relatis in libro, cui titulus est: Fundamētum titum ordinum B. Francisci.

Verū, cum ex his immunitatibus manifestā, quādoq; in fide pericula sequerentur, posteriores Pontifices valde salubriter omnes religiosos etiam aliā exemptos in causa fidei (sicut olim) inquisitoribus hæretice prauitatis subiecerunt, ut Clem. viij. rescripto incipiente: Cum sicut, relato in bullario litterarum Apostolicarum pro officio sanctæ Inquisitionis in fine huius operis: & Pius Papa Quartus rescripto incipiente: Pastoris æterni, quod est etiam impressum in bullario litterarum Apostolicarum, in fine Directorij.

In nonnullis religionibus ordo præscribitur, qui seruari debeat in Fratribus hæreticis, aut suspectis denunciandis: nam (ut alias omittam) in constitutiōibus Fratrum B. Mariae Seruorum in rubrica de Prædicatoribus c. 25. & in rubrica de visitatoribus, c. 30. de hac re cauetur, & postremi loci verba ita habent: Si qui Fratres de fide suspecti inueniantur, vel libros habeant ab indice prohibitos, Prior conuentus Prouincialis, & Prouincialis Generalis, & Generalis sanctissimo officio inquisitionis denuntiet. hæc ibi. sed ut hic circuitus cui tetur, vbi commode superiora obseruari nō poterūt, ne causa fidei differatur, solus Prior poterit denunciare, au. eo absente alius loco eius.

Tametsi verò in præcitato rescripto Pij Quarti contineatur, ut inquisito. possint in hac causa procedere contra quoslibet religiosos, & exemptos, dummodo a suis superioribus non fuerint præuenti, vnde consequitur non obscure posse religiosos contra fidē delinquentes, si eorum superiores iudiciū, & causam prælati preoccupent, ab eisdem suis superioribus iudicari: nihilominus tamē quoad hanc partem, illa extraneus non videtur fuisse in usu recepta, & quamquā aliquādo recepta fuerit, nūc sancti tribunalis stylus & consuetudo conerariū obseruat; nulli enim superiores audēt suos subditos religiosos in hac causa iudica-

Omnes religiosi in causa fidei subdantur potestati Inquisitorum.

Prælati religionū hodie non iudicant suos subditos in causa hæresis.

judicare, aut punire, sed protinus ad sanctū officium causam deferunt, nec aliud agentes benefecerunt.

Fuissimè vero, atq; rectissimè huius causæ cognitio contra quoscunq; à cæteris abdicata est, & ad solos inquisit. sine delegatos, sine ordinarios delata: nā in horū tribunali magis iuridice cuncta geruntur, & cū maiori secreto: & cū ex cotidiana experientia notos habeant hereticorū mores, melius intelligant modū, & ordinē interrogandi, examinandi, et convincendi reos, quā quilibet alij religionum superiores, qui tametsi essent virisq; iuris peritissimi tamen ob non frequentatum hunc iudicandi morem non possent ita diligenter processum fabricare sicut iudices fidei in suo tribunali, ac ob has quidem, & alias causas fortassis grauiores, quas prudens omitto, non debent contra suos subditos procedere.

Contra prela-
tos religio-
ni caute pro-
cedendum.

Postremo hoc admonēbo, & tametsi inquisitores, ut proxime dictum est, contra quoscunq; religio-
sos et exemptos procedere possint, nihilominus tamen certi quidam sunt religiosi, contra quos ob prerogatiuam dignitatis non facile debent priuati inquisitores procedere, sed fere cum eis eadem obseruanda censerem, quæ paulo antea custodienda dixi cum agerem de ca. usis Episcoporum.

In hoc numero reponi possunt Magistri ord. Generales, veluti Generales ordinis Prædi. Minorum, & similes: item Magistri Generales religionum militarium, contra hos enim cum procedendum est, res prius nuntianda videtur Generalib. inquisitoribus, qui causa cognita decernant, quid factū opus sit.

QVÆSTIO. XXIX.

An inquisitor procedere possit contra sacerdotes.

Vicesima nona quæstio est: Vtrum Inquisitor possit procedere contra sacerdotes.

Relat. supra
pag. 105.

Respondemus quòd sic: ut supra patet. quæst. proxima, & in c. Accusatus. §. sacerdotes. extra de heret. vbi dicitur sic. Sacerdotes in super, & alij clerici, qui negotium inquisitionis instruendo citatos hereticos, vel eorum credentes, de celanda veritate, vel dicenda falsitate, seu eos indebitè liberando, inuenti fuerint impedire (cum non sit dubium eos ipsa facere in fauorem hereticæ prauitatis,) per Inquisitores à talibus compelli possunt, & pœna debita castigari, tam per captionem personarum, quàm aliàs, prout culpa exegerit delinquentis. Eadem verba habentur in priuilegijs prædictis Alexandri Quarti, & Urbani Quarti, quæ sunt supra.

COMMENT. LXXVIII.

Cum de sacerdotibus puniendis tum in hoc, tum in alijs criminibus agitur, duo potissimum obseruanda sunt. Vnum est, ut caute admodū ad actus iudiciales veluti ad capturam, & ad publicam pœnitentiam procedatur, tum ob prerogatiuam sacer-

dotalis dignitatis, tum ob iniuriam totius ordinis sacerdotalis: laici enim, quos infestos esse clericis iuras, & experientia testantur, cap. laicos. & capit. laici in accusatione. 2. quæst. 7. magnopere latantur in peccatis, & punitione eorum, & tales esse ceteros facile, & suspicantur, & iactitant.

Alterum est, ut cum in hac causa de eorum confiteri crimine, quod facile excusationem non admittat acris, & seuerius quàm laici puniantur, argumento textus in cap. accusatus. §. sacerdotes, ver sic. religiosi. de heret. lib. 6. & eorum, qua docet Andreas Tiraquellus in tract. de pœnis temperan. aut remittendis, causa 31. num. 25. quem retulimus supra par. 2. super cap. grauem, de pœnis. §. volentes tamen, quis enim neget sacerdotem, qui tante dignitatis nobilitatem potissimum Deo debet, si in fide, & religione ipsius errauerit, multo magis in eū peccare, quàm laicum.

QVÆSTIO XXX.

An Episcopus, vel Inquisitor procedere possit contra alium Inquisitorem.

Tricesima quæstio est: Vtrum Episcopus vel Inquisitor possit procedere contra alium Inquisitorem delatum, vel suspectum de heretica prauitate?

Respondemus, q. Episcop. non: quia Episcop. (ut supra dictum est) inferior est. Nec etiam Inquisitor, quia par est: Inferior autem in superiorem, & par in par non habent dominium. 21. dist. Inferior. & et ipse inquisitor est officialis, vel saltem nuntius domini nostri Papæ: quia delegatus eiusdem, ut patet in cap. Ne aliqui. de heret. lib. 6. contra officiales autem, & nuntios domini nostri Papæ nō possunt episcopus, & inquisitor procedere, ut patet supra par. 2. in extrauag. domini Ioan. xxij. Cum Mathæus. vbi reprehenditur inquisitor, quia processerit contra G. capellani domini nostri Papæ, vbi dicitur sic.

Nos volentes de cætero talium præsumptionib. & obuiare, vniuersis, & singulis tā ordinarijs quàm delegatis iudicibus, ac inquisitoribus prauitatis eiusdem, & alijs vniuersis, & singulis quacunq; auctoritate fungantur, auctoritate Apostolica districtius in hibemus, & mādamus expresse, ne contra uos; & Apostolicæ sedis officiales, vel nuntios, aut ipsorum aliquem, quauis occasione, vel causa absque nostra, & Apostolicæ sedis licentia speciali eis per sedis ipsius litteras concedenda, procedere quoquomodo præsumat, aut in eos, vel ipsorum aliquem excommunicationis, vel suspensionis, seu qualuis alias sententias promulgare. Nos enim ex nunc decernimus irritum, & inane quidquid contra inhibitionem, & mandatum huiusmodi contigerit attentari.

Crederem tamen, quòd sicut ibidem dicitur de officialibus, & nuntijs domini nostri Papæ, & de Epi-